
Til: KS - Kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
Fra: Lars Erik Furu
Dato: 2012-09-18
Oppdrag: 530570 – Kostnadsutvikling for driftskontrakter - oppdatering

---

KOSTNADSUTVIKLINGEN I VEGVESENETS DRIFTSKONTRAKTER – EN OPPDATERING

Vi viser til oppdragsavtale med følgende kravspesifikasjon:

"Oppdraget omfatter:

- Beregne kostnadsutviklingen i Statens Vegvesens driftskontrakter med entreprenører for drift og vedlikehold av fylkesveier og riksveier. Nærmere spesifisert omfatter en oppdatering frem til 2012 av avsnitt 3.5 i rapporten "kostnadsutviklingen i funksjonskontrakter for drift og vedlikehold av veier". Nevnte rapport ble levert av Asplan Viak i mars 2011 på oppdrag fra Samferdselssjefens Kontaktutvalg."

Vi har i den forbindelse gjennomført følgende:

- Vi har fremført anslag på fylkeskommunenes oppgavekorrigerte, frie inntekter for 2012 og 2013 som representerer utviklingen i fylkeskommunenes økonomiske grunnlag for driften.
- Vi har lastet ned SSBs indeks for kostnader for vedlikehold av veier for perioden.
- I møte med Statens Vegvesen Vegdirektoratet har vi fått tilgang til datamateriale hvor alle kontrakter følges opp for hele landet.
- Vi har analysert dette materialet med sikte på å belyse kostnadsutviklingen videre, herunder beregne størrelsen av finansieringens etterslep sett i forhold til kostnadsutviklingen.

1. UTVIKLINGEN AV DE ØKONOMISKE RAMMENE

Fylkeskommunenes frie, oppgavekorrigerte inntekter har vist følgende utvikling tom. 2012 (her også med en foreløpig prognose for 2013 basert på kommuneøkonomiproposisjonen):

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Endring per år (oppgavekorrigert)		5,7 %	4,0 %	3,5 %	4,7 %	6,3 %	5,8 %	2,9 %	4,0 %	1,7 %
Finansiering oppgavekorr. - Indeks 2004 = 100	100,0	105,7	109,9	113,8	119,1	126,6	134,0	137,9	143,4	145,8

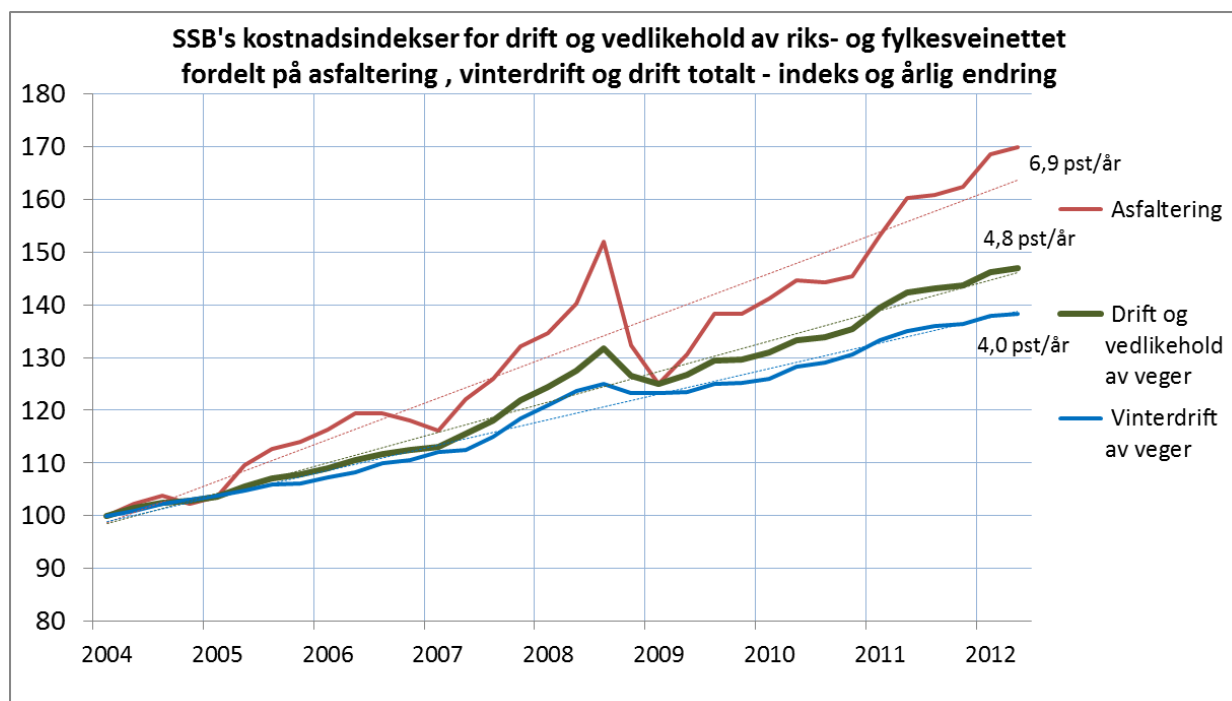
Det tilsvarer en gjennomsnittlig, årlig vekst på 4,3 prosent. Anslaget for 2013 er usikkert.

2. SSB'S INDEKS FOR DRIFT OG VEDLIKEHOLD AV VEIER

Her vises utviklingen i følgende indekser:

	1. kvartal	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Drift og vedlikehold i alt		100,0	103,7	109,0	113,1	124,4	125,1	130,9	139,5	146,3
Asfaltering i alt		100,0	103,6	116,4	116,1	134,7	125,0	141,1	153,2	168,6
Vinterdrift av veier		100,0	103,8	107,2	112,0	120,9	123,3	125,9	133,2	137,9

Grafisk illustrert slik:

Figur 1: SSBs kostnadsindeks for asfaltering og drift og vedlikehold av veier

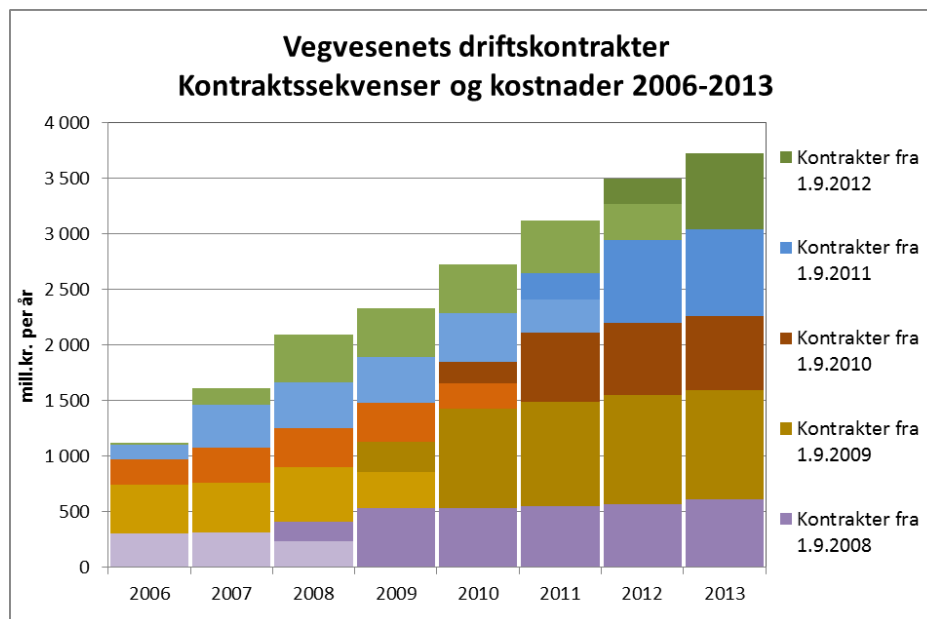
Siden mars 2011 har kostnadsutviklingen for asfaltering beholdt samme nivå på 6,9 prosent. Indeksene for drift og vedlikehold viser en langsommere vekst (4,8 prosent per år i perioden 2004-2012 mot 5,4 prosent per år i perioden 2004-2010). Det samme gjelder totalkostnadene for vinterdrift av veier, som øker med 4,0 prosent per år fra 2004-2012 (mot 4,8 prosent per år i perioden 2004-2010).

3. KOSTNADSUTVIKLINGEN FOR DRIFTS- OG VEDLIKEHOLDSKONTRAKTENE

Å sammenligne kontraktens prisnivå fra ett år til et annet er ikke helt enkelt fordi kontraktene løper ut i kalenderåret, nærmere bestemt per den 31.8. hvert år. Nye kontrakter inngås med oppstart 1.9. Hver kontrakt justeres årlig med SSBs indeks, men dette innarbeides ikke i Vegvesenets grunnlagstall. Dette har vi derfor innarbeidet separat. En del kontrakter er ikke inngått for nøyaktig 5 år, slik hovedregelen er, men med mindre avvik. Disse kontraktene er med i beregningene.

En kontrakt-sekvens er de kontraktene som løper ut og de kontraktene som erstatter dem for hvert enkelt år. F.eks. er én kontrakt-sekvens de kontraktene som inngås i 2006 og løper ut

etter 5 år den 31.8.2011 samt de kontraktene som inngås per 1.9.2011. Kontrakt-sekvensene illustreres her (Figur 2):

Figur 2: Kontrakt-sekvensene fra 2006 til i dag

Vår analysemetode illustreres i tabellen nedenfor:

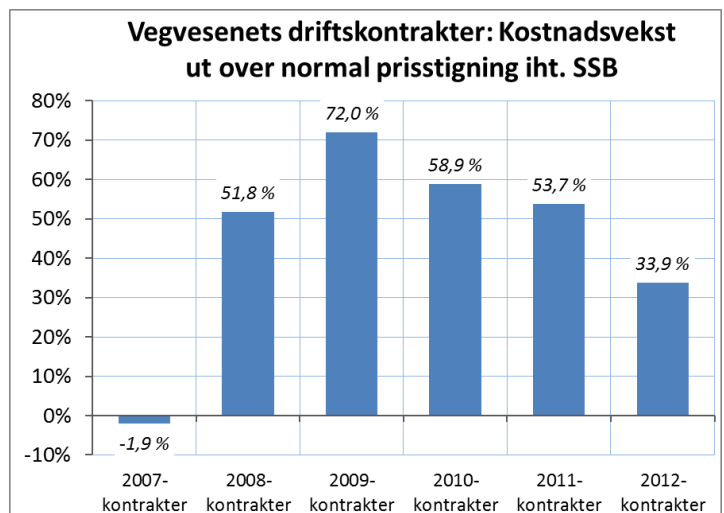
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Kontrakter med oppstart 1.9.2012 (mill.kr. per år, inkl. prisstign.)										223,6	685,1	
Kontrakter som stopper 31.8.2012 (mill.kr. per år, inkl. prisstign.)				15,9	149,5	424,3	434,2	445,2	470,8	328,8		
Sum kontrakter som fornyes i 2012						424,3	434,2	445,2	470,8	552,4	685,1	
Kostnadsutvikling i 2012-kontrakter - indeks 2008=100						100,0	102,3	104,9	111,0	130,2	161,5	
Kostnadsutvikling 2011-2013 (året før og året etter kontraktsinngåelse)											145,5	
Indeks 2011 = 100									100,0	104,9	108,7	
Prisstigning ut over normal prisutvikling (SSB) 2011-13:											33,9 %	
						391,904	373,4	381,21	393,11	406,9	735,1	766,66

Figur 3: Sekvensielle kontrakter per 1.9. hvert år – metode for å få sammenlignbarhet med statistikk per kalenderår

Tabellen viser summen av kontraktsverdien per år – inkl. indeksregulering – av alle de kontraktene som løp ut per 31.8.2012 og ble erstattet av nye kontrakter per 1.9.2012 (grønne kontrakter i diagrammet). Disse summeres og indekseres, og kostnadsutviklingen beregnes for 2-årsperioden 2011 til 2013, som er siste hele kalenderår de gamle kontraktene gjaldt og første helår med de nye kontraktene. Dette er så sett i forhold til SSBs indeks for prisstigningen i samme periode. Forskjellen utgjør nivåforskjellen mellom de gamle og de nye kontraktene.

Tilsvarende beregninger er utført for hver av de øvrige kontraktsekvensene som løper parallelt i den perioden vi studerer. Det gir følgende resultat:

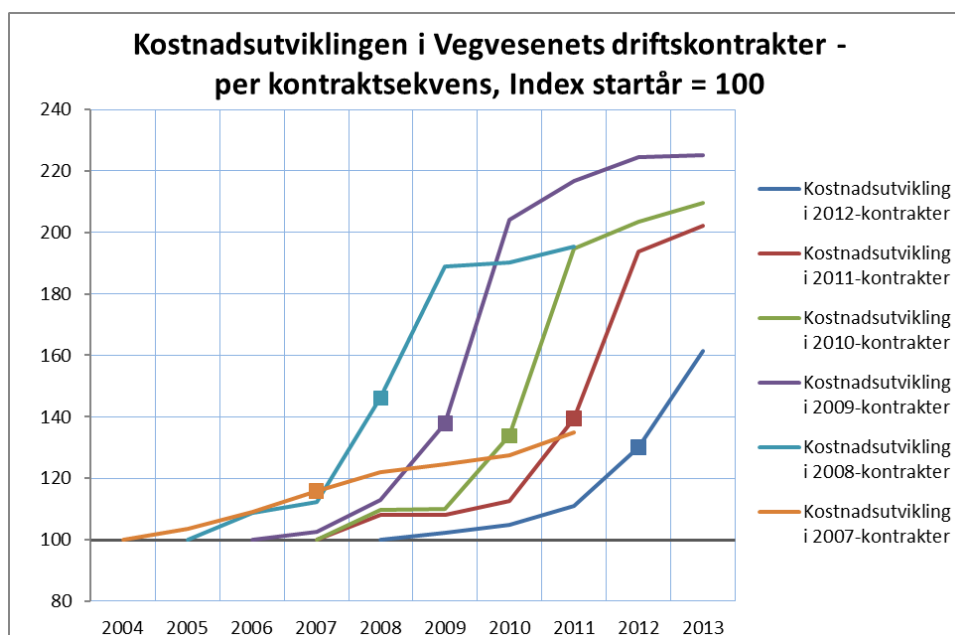
	Kostnadsvekst ut over normal prisvekst
Kontrakter fornyet i 2007	-1,9 %
Kontrakter fornyet i 2008	51,8 %
Kontrakter fornyet i 2009	72,0 %
Kontrakter fornyet i 2010	58,9 %
Kontrakter fornyet i 2011	53,7 %
Kontrakter fornyet i 2012	33,9 %

Tabellen viser at det i 2007 ble inngått kontrakter med lavere prisvekst enn SSBs indeks. Fra 2008 til 2011 ble kontraktsfornyelsen alle årene gjennomført med en ekstraordinær prisstigning på mer enn 50 prosent, i 2009 på hele 72 prosent. Prisøkningen er markant lavere i 2012-kontraktene. (Disse kontraktene er de som også ble fornyet i 2007.)

Effekten av overgangen til nye kontrakter illustreres også av følgende tabell og diagram, hvor verdien for startåret for hver kontrakt-sekvens er satt til 100:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kostnadsutvikling i 2012-kontrakter						100,0	102,3	104,9	111,0	130,2	161,5
Kostnadsutvikling i 2011-kontrakter					100,0	108,1	108,1	112,7	139,5	193,6	202,1
Kostnadsutvikling i 2010-kontrakter					100,0	109,6	110,0	133,8	194,8	203,4	209,5
Kostnadsutvikling i 2009-kontrakter				100,0	102,5	112,8	137,9	204,2	216,8	224,6	225,1
Kostnadsutvikling i 2008-kontrakter			100,0	108,7	112,5	146,1	188,8	190,4	195,3	203,5	210,9
Kostnadsutvikling i 2007-kontrakter		100,0	103,7	109,0	115,9	122,0	124,7	127,6	134,8	190,0	289,8

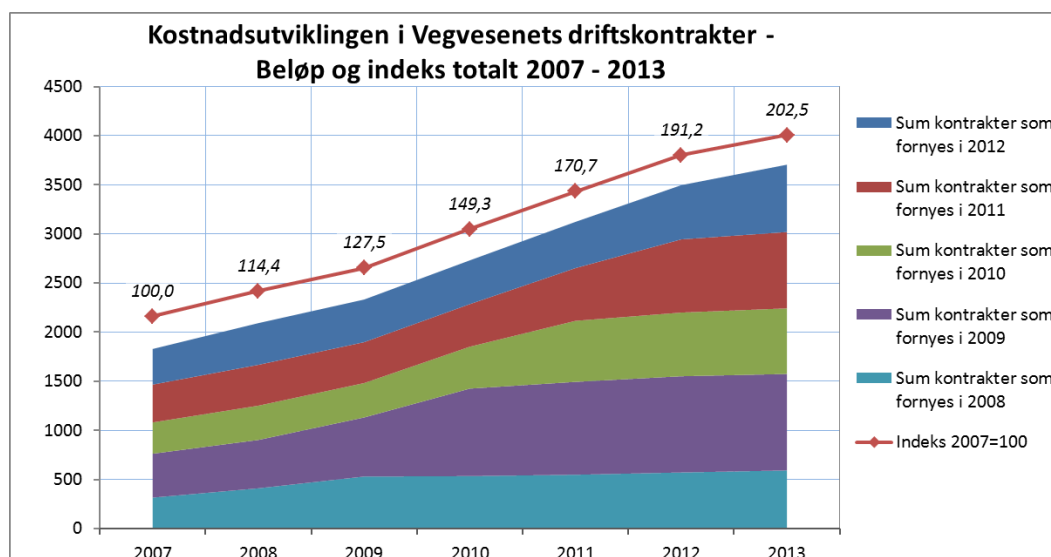

Figur 4: Kostnadsutvikling per kontrakt-sekvens 2004 - 2012

Tabellen og diagrammet nedenfor illustrerer de ulike kontraktenes totalbeløp i mill.kr. og viser et samlet kostnadsforløp for totalkostnadene knyttet til samtlige kontrakter som løper parallelt:

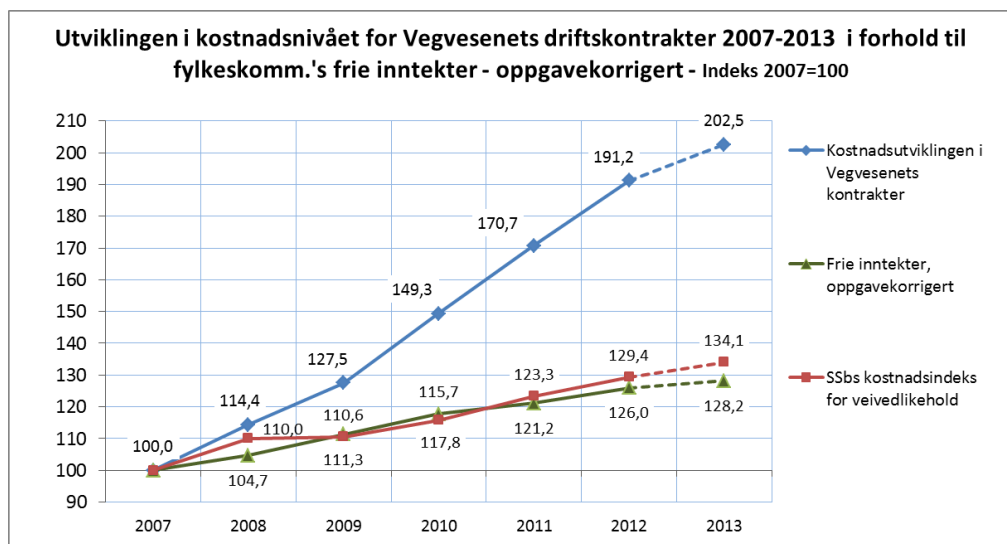
(mill.kr. per år - løp.priser)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sum kontrakter som fornyes i 2012					362,8	424,3	434,2	445,2	470,8	552,4	685,1
Sum kontrakter som fornyes i 2011					384,7	415,8	415,9	433,7	536,9	745,0	777,5
Sum kontrakter som fornyes i 2010				230,2	318,8	349,4	350,6	426,7	621,2	648,4	667,9
Sum kontrakter som fornyes i 2009				436,1	446,8	492,1	601,4	890,6	945,5	979,4	981,7
Sum kontrakter som fornyes i 2008		128,1	281,0	305,5	316,0	410,6	530,4	534,9	548,8	571,8	592,7
2008-2012-kontrakter til sammen (5 årskull av kontrakter)					1 829,2	2 092,2	2 332,4	2 731,0	3 123,2	3 496,9	3 704,9
Prisutvikling i 5 årskull av kontrakter - Indeks 2007=100)					100,0	114,4	127,5	149,3	170,7	191,2	202,5
										årlig prisøkning =	12,5 %

Dette illustreres av følgende diagram (Figur 5):

Figur 5: Totalkostnadsutviklingen for alle parallelle kontrakter

Dette er en prisstigning som langt overstiger prisveksten i kontraktene, og ikke minst den løpende endringen i kommunesektorens inntektsgrunnlag. Dette illustreres i Figur 6:

Figur 6: Kostnadsutviklingen i forhold til SSBs indeks og utviklingen i fylkeskommunenes frie inntekter fra 2007

Forskjellen mellom kostnadsindeksen og den faktiske utviklingen i Vegvesenets kontraktskostnader gir et etterslep i fylkeskommunenes finansiering fra 2010. I 2011 var fylkeskommunenes andel av Vegvesenets totale kontraktskostnader 69 prosent (31 prosent gjaldt riksveiene). Forutsatt at driftskostnadene var fullfinansiert fra 2010, kan etterslepet beregnes slik:

	2010	2011	2012	2013
Kostnadsutviklingen fra 2010 for fylkesveiene (69 % av totale kontraktskostnader)	1880,0	2160,0	2410,0	2560,0
Finansiering fra 2010 (indeks)	100,0	102,9	107,0	108,8
(mill.kr. per år)	1880,0	1930,0	2010,0	2050,0
Udekket prisstigning (mill.kr. per år)		230,0	400,0	510,0
Udekket prisstigning fra 2010 tom. 2013:				1 140,0

Etterslepet i finansiering er samlet ca. 630 mill.kr. for 2011 og 2012 og det kan akkumulere seg til ca. 1,1 milliarder kroner i 2013.